

Politický otřes, jímž byl rozchod tzv. všenárodní koalice, vytvořil u nás situaci, která rozhodně není růžová, není však ani zoufale beznadějná. Není pochyby o tom, že jednostranný politický tlak, jak jej prováděla bývalá koalice, soustřeďující se proti komunistům a Němcům jako živlům státoborným, vytvořil u nás jistou rovnováhu sil. Koalice dovedla usměrnit extrémní a upoutat síly excentrické. Jsme stát bez politické tradice. Po rozchodu koalice nastalo postupné uvolňování odstředivých sil, a poněvadž tu nebylo přirozeného centra a ani ústřední moci, nabýval ten rozklad bývalé rovnováhy ovšem povážlivých důsledků — aféra generála Gajdy, štvánice proti Masarykovi a Benešovi, značný rozmach fašismu jsou stále ještě v dobré paměti. Díváme se na tento politický chaos jako na přirozený zjev mladé demokracie, jež si těžce vytvořila rovnováhu jednou koalici a hledá svou novou rovnováhu kol jiného centra a jinými prostředky. Našly-li se už nyní cesty k Němcům, je to radostný fakt velkého státního významu, proti němuž těch několik kraválů je jen několik pomíjivých bublin. Přesun, který se u nás dnes provádí, je charakterizován tím, že socialistické strany jsou vytlačeny do opozice a že se krystalizuje nová koalice stran občanských, což ovšem znamená i změnu kursu kulturně politického.

A tak lze dnešní situaci vystihnout těmito fakty:

1. je dnes prudký odpor proti takzvané revoluční tra-

dici české, jež se chce likvidovat, dát do muzea jako dnes nepotřebná výzbroj minulých věků;

2. je dnes patrné jisté oslabení socialismu, jeho přímého vlivu na dnešní život společenský, hospodářský a i duchovní: po periodě obrovského rozmachu konstruktivního i revolučního socialismu, v níž se dosáhlo téměř všech vytčených cílů, nastává doba oddechu;

3. je dnes patrná i u nás jistá krize demokracie, jež byla usměrňována tak dlouho jen jedním směrem a nevytvořila si více schůdných drah. Jsme přesvědčeni, že tato krize je především krizí vůdčích lidí. Demokracie i u nás nivelizovala. Dnešní vzpoura proti největším lidem naší demokracie — Masarykovi, Benešovi — a vlastně taky už užívaná odboj proti Švehlovi — je v tomto prostředí pochopitelný odboj proti těm, kdož přesahují nivelizovanou hladinu;

4. odtud plynou reakční choutky, vzrůst fašismu a všechn ten politický rmut dnešní chvíle.

Jsme pevně přesvědčeni o zdravé síle naší demokracie. Je nutno říci, že proto je svěží a mladá, že má v základech revoluční tradici českou — v nejširším slova smyslu revoluční..., to jest především intenzivní touhu po rušení životních konvencí a dosahování vždy nových forem, nové svobody. Všechny ty snahy podlomit tuto revoluční tradici, jež měla postupně formy náboženské, nacionální a etické, ať už vyplývají odkudkoliv, jsou současně ohrožením demokracie samé. Proto ten živelný příklon všech čistých živlů k Masarykovi — reprezentantu té nejčistší revoluční tradice, jež ji funduje česko-bratrstvím, reformací, humanismem a konstruktivním socialismem. Tato demokracie je velká vášeň nejširší svobody a nejširší spolupráce všech živlů, jež tvoří dnešní svět. Její podklad je etický. Ta vášeň svobody jde tak daleko, že demokracie nechá žít i proudy, jejichž cílem je — zničení demokracie. Je to jen svědectvím její síly. Vyvinout tuto demokracii do všech forem, to, co dosud žije ještě jen teorií, učinit tělem, společenskou realitou, je úkol budoucích dob. Chceme jen říci, že máme k tomuto vývoji podmínky mnohem přízni-

vější než kterýkoliv jiný stát. Nositelem eticko-revoluční sly demokracie je dnes socialismus. Bez socialismu není dnes demokracie. Oslabení socialismu je oslabením demokracie. Proud, jež dnes pozorujeme v českém socialismu, ta vášnivá tendence etické očisty, konsolidování jeho fundamentů, je silnou přípravou k nové jeho éře. V době, jež má tak silné reakční proudy, bude socialismus radikálně a revolučně konstruktivní. Bude strážcem naší demokracie. Jsme také přesvědčeni do té míry o instinktivní politické moudrosti české, že se na tu vzpouru malých proti těm, kdož je přesahují, zvláště proti Masarykovi a Benešovi, díváme s ironickým úsměvem. Naše demokracie, jež nemá zrovna nazbyt velkých politických individualit, nebude páchat sebevraždu: Masaryk je opravdu mimo diskusi. Je naším programem, naší silou, naší vírou a nadějí.

Formy politického života mohou se měnit: nesmí se však porušit krásná revoluční tradice česká. Je fundamentem našeho národního bytí.

Poznámka redakční: Na Götzovu glosu v 1. čísle odpovídá mluvčí druhého křídla mladé generace, jež se také uplatňuje v Hostu. Trvající na stanovisku vyčteném v Götzově článku a odmítající zvláště poslední větu článku p. Fučíka, jež tento politický projev nikterak nequalifikuje k tak britkému soudu o politických diskusích českých spisovatelů, otiskuje redakce tuto parafrázi, aby v otázce tak důležité byla slyšena i druhá větev mladých spisovatelů. Připomínáme, že v dalším čísle v diskusi bude pokračováno.

Politický otřes, jímž byl rozchod tzv. všenárodní koalice, vytvořil u nás situaci, která konečně pro všechny jasně a bez obalu ukázala interes české buržoazie jako jediný interes naší demokracie. Není pochyby o tom, že jednostranný politický tlak, jak jej prováděla bývalá koalice, soustřeďující se proti komunistům a Němcům jako žvlům státoborným, mohl na mnohé působit jako nevyňosná a spravedlivá péče o stát, zvláště když v něm spolupracovaly tzv. socialistické státotvorné strany, které měly být zárukou proti reakčnosti koalice. Ale když soustavnou „jednotvárností politického tlaku“ byla celá uvědomělá dělnická třída v Československu zbavena iluzí o české demokracii, když ve volbách zmenšila socialistické paravany koalice tak, že se už žádná protidělnická politika nedala za nimi skrýt, a když proti tomu komunistická strana ukázala se být největší dělnickou stranou v zemi, přestala být bývalá rovnováha rovnováhou a začala se hledat nová. Její buržoaznost byla evidentní, spor byl jenom o to, má-li být buržoazně „pokroková“—levá, nebo pravá; celý boj levého bloku proti pravému byl bojem o intenzitu. Socialistické strany státotvorné — jinak aktivně podporující levý blok — vstoupily do lojalní opozice. Jejich lojalita k buržoazii vynesla jim zatím ohrožení místa předsednického v senátě a jiné zřetelné projevy toho, že se dnes politický kurs mění a vyjasňuje na 100 %. Přestává politický tlak proti Něm-